

■ Парламенцкі дзённік

МІСІЯ:
ПАСАДЗІЦЬ ДРЭВА

Вялікая колькасць дэпутатаў прыняла ўдзел у акцыі «Тыдзень лесу — 2017»

У рамках добраахвотнай акцыі дэпутаты Палаты прадстаўнікоў адправіліся пад вёску Пекалін Смалевіцкага раёна. У мінулым годзе стыхія сур'ёзна пашкодзіла мясцовыя лясныя ўгоддзі.

— Лясгасы наступствы ўжо ліквідавалі, драўніна цалкам вывезена. Цяпер асноўная работа — пасадка лесу, — падкрэсліў **намеснік міністра лясной гаспадаркі Беларусі Аляксандр КОРБУТ**. — Міністэрства лясной гаспадаркі запрашае ўсіх ахвотных на пасадку лесу: 15 тысяч гектараў, якія былі ў мінулым годзе пашкоджаныя, павінны быць адноўленыя.

ФОТА БЕЛТА

Старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу па пытаннях экалогіі, прыродакарыстання і чарнобыльскай катастрофы Таццяна КАНАНЧУК і намеснік старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Бяляслаў ПІРШТУК прынялі ўдзел у акцыі.

Па словах намесніка міністра, мінулай восенню былі адноўлены больш як 5 тысяч гектараў, а плануецца яшчэ 6 тысяч. Сіламі дэпутатаў за адзін дзень дрэўцамі засадзілі 10 гектараў.

Неабходнасць правядзення акцыі «Тыдзень лесу — 2017» падкрэсліў **намеснік старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Бяляслаў ПІРШТУК**. «Мы ведаем, што больш за 40% нашай тэрыторыі займае лес. На жаль, летась стыхія прынесла нам шмат страт, — дадаў парламентарый. — Лес — гэта не толькі сыравінны матэрыял для эканомікі, але і экалагічны прадукт, які разам з нашымі балотамі з'яўляецца «лёгкамі» Еўропы. Таму для нас, безумоўна, вельмі важна аднавіць гэты баланс».

— У гэтым годзе ў нас, напэўна, самая шматлікая акцыя за ўсе гады ўдзелу дэпутатаў. Усяго тут каля 90 парламентарыяў, — адзначыла **старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па пытаннях экалогіі, прыродакарыстання і чарнобыльскай катастрофы Таццяна КАНАНЧУК**. — Акцыя накіравана на прапаганду руплівых адносін грамадскасці да нашых лясоў. Лясы — гэта наша нацыянальнае багацце.

Уладзіслаў ЛУКАШЭВІЧ. lukashevich@zviazda.by

■ Дэпутацкія развагі

УРОК ДЫЯЛОГУ

Мы ўсе як грамадзяне краіны з'яўляемся падаткапалцельшчыкамі і мусім сплываць падаткі, калі маем прыбытак. Так робіцца ва ўсім свеце. Разам з тым ёсць пэўная група людзей, якія не хочаць выплочваць падаткі, нягледзячы на тое, што яны маюць даходы, часта немалыя, працуючы без афіцыйнага афармлення, або найпрост утойваючы сапраўдны памер прыбыткаў. Менавіта на іх найперш і павінна было быць накіравана дзеянне Дэкрэта №3, выкананне якога стала адным з самых вострых пытанняў апошніх месяцаў.

Разам з тым нямала людзей як у вялікіх гарадах, так і ў сельскіх населеных пунктах не маюць магчымасці ўладкавацца на работу па спецыяльнасці з большым адэкватным заробкам, спрабуюць шукаць працу самастойна ці перабіваюцца нейкімі падпрацоўкамі. На біржы яны ў свой час не рэгістраваліся, бо не бачылі сэнсу, а сітуацыя на раённым узроўні дапаўняецца яшчэ і транспартнымі праблемамі — складанасцю (фінансавай у тым ліку) дабрацця да раённага цэнтру, каб рэгулярна адзначацца ці выконваць грамадскія работы.

Трэба назваць і традыцыйную для ўсіх грамадстваў катэгорыю так званых «хатніх гаспадынь». Паводле Дэкрэта яны павінны рабіць вызначаныя выплаты. Але ж мы забываемся на тое, што гэтыя жанчыны не карыстаюцца такім правам, як аплата бальнічнага, як правіла, дзеці ў такіх сем'ях хварэюць менш, а значыць, і тут ёсць эканомія бюджэтных сродкаў.

Неабходна асобна выдзеліць яшчэ адну значную групу жыхароў, якія падпадаюць пад дзеянне Дэкрэта. Гэта тыя, хто працуе зрэдку ці не працуе зусім, бо мае алкагольную (ці наркатычную) залежнасць.

Адносіны і падыходы да кожнай з гэтых (не ўсіх, а толькі асноўных) груп не могуць быць аднолькавыя.

Так, у першым выпадку выяўляць людзей, якія не жадаюць аплываць падаткі з сваіх даходаў, але карыстаюцца рознымі правамі, набываюць даволі дарагія рэчы, будуюць шыкоўныя дамы — най-

першая задача падатковай інспекцыі. І так робіцца ва ўсім свеце.

Што датычыцца іншых груп, то да іх павінна быць і іншае стаўленне. Як на маю думку, дэкларуючы сацыяльную скіраванасць дзяржавы, варта даць магчымасць тым, хто жадае, займацца хатняй гаспадаркай да дасягнення дзесяцімі ўзросту 14 гадоў. Гэта норма ў свой час была ўведзена, бо менавіта да 14 гадоў маці давалі бальнічны па доглядзе за дзіцем.

Для тых, хто спрабуе, але не можа самастойна знайсці працу, трэба прадугледзець механізм самазанятасці, як гэта дзейнічае ў выпадку з рамеснікамі і фатографамі, што выплачваюць вызначаны фіксаваны падатак на права займацца дзейнасцю і аказваць адпаведныя паслугі. Ва ўмовах сучаснай эканамічнай сітуацыі і ў сілу асабістых абставін не кожны чалавек можа зарэгістраваць ІП, прафесійна весці бухгалтэрыю і іншую дакументацыю, але можа аказваць паслугі рознага характару: рамантаваць аўто, працаваць цырульнікам дома, дапамагаць у апрацоўцы зямельных надзеляў і г. д. Такіх людзей трэба заахоўваць урэгуляваць адносіны з дзяржавай прымальным даступным спосабам.

Датычна групы людзей, якія маюць алкагольную залежнасць. Гэта адно з самых балючых пытанняў як асабістага, так і агульнадзяржаўнага маштабу. Некалькі гадоў таму мой папярэднік у Палаце прадстаўнікоў Мікалай Іванчанка правёў у нашай выбарчай акрузе значную работу, звязаную з праблемай алкагалізацыі насельніцтва. Адбылося пасяджэнне круглага стала, вынікі былі агучаны ў Палаце прадстаўнікоў, сфармуляваны досыць радыкальныя прапановы ўраду краіны. На жаль, не дайшла справа да парламенцкіх слуханняў па гэтай тэме.

Сёння, у адпаведнасці з Дэкрэтам №3, шматлікая колькасць алкагольназалежных людзей знаходзіцца ў спісе непатакпалцельшчыкаў, верагоднасць іх паспяховага працаўладкавання і сацыялізацыі мізэрная. Мала таго, значная сума расходаў выпадае на абслугоўванне іх у медыцынскіх установах, дзяцей і такіх сем'яў забіраюць у прытулкі, што зноў жа цягне за сабой расходы з бюджэту, на глебе сацыяльнай неўладкаванасці адбываюцца крымінальныя здарэнні і г. д. Таму, на маю думку, з улікам дзейнасці Дэкрэта №3 трэба вярнуцца да згаданых вышэй дакументаў, якія былі напрацава-

ны ў плане дэалкагалізацыі насельніцтва нашай краіны. Фактычна, мы мусім прыняць агульнадзяржаўную праграму, каб спыніць працэс поўнага разбурэння вясковага побыту і ўцягванне моладзі ў багню алкагалізму. (Акцэнтую менавіта на вяскоўцах, бо ў апошнія гады пашыраецца тэндэнцыя да перасялення адзінокіх алкагольназалежных людзей з гарадоў менавіта ў вёскі, але праграма павінна распаўсюджвацца на гэту мэтавую групу па ўсёй краіне.) А пасля распрацоўкі аправаваць яе варта ў нейкім асобным раёне з мэтай удасканалення.

Безумоўна, я не пералічыла ўсе магчымыя варыянты жыццёвых сітуацый, якія трэба прадугледзець у адпаведным заканадаўчым акце, маючы сёння досвед яго прымянення.

Што яшчэ хачу адзначыць з непасрэднага ўдзелу ў дзейнасці камісіі па вырашэнні пытанняў, звязаных з выкананнем Дэкрэта №3, гэта значную работу па ўдасканаленні базы звестак па грамадзянах, удакладненні іх месцазнаходжання і фактычнай ацэнцы іх маёмаснага становішча, якую праводзяць дэпутаты мясцовых Саветаў сумесна з прадстаўнікамі выканаўчай улады. Другое, што варта прызнаць як станоўчы факт: члены камісіі (не ўсе, але большасць) становяцца на бок грамадзян і вызываюць ад выплаты збору, калі ёсць заява і любая нагода аб прызнанні цяжкіх жыццёвых абставін. Тым самым менавіта на мясцовым узроўні можа адбыцца аднаўленне даверу да ўлады, калі ёсць разуменне сітуацыі, падтрымка людзей, дапамога ў іх сацыялізацыі і працаўладкаванні. Калі ж падчас гэтай справы будуць адбывацца несправядлівыя рэчы, накіраваныя пратэстаўніцтвам ці неабгрунтаванымі ўціскамі, то гэта толькі паглыбіць тую расколіну, якая сёння назіраецца ў нашым грамадстве. У цэлым гэта сацыяльная ўзрушанасць, якая даўно выпяляла і час ад часу прасябе нагадвала, падштурхоўвае да асэнсавання таго, што трэба мяняць унутраную палітыку з мэтай забеспячэння элементарных правоў людзей, у тым ліку права на свабоду слова. Гэта тэма для далейшых разваг і абмеркаванняў на ўсіх узроўнях: ад мясцовага да агульнадзяржаўнага.

Алена АНІСІМ, дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па Стаўцоўскай выбарчай акрузе №70

■ Меркаванне

ЯК АДРЭАГУЕ ЗАХАД?

Можна казаць, што сустрэча ў мінулы панядзелак двух Прэзідэнтаў — Беларусі і Расіі — дазволіла вырашыць усе праблемы ў двухбаковых адносінах. Дасягнуты дамоўленасці па цэнах на газ і змяненні газавай формулы, неўзабаве будуць адноўлены пастаўкі нафты ў ранейшым аб'ёме для нафтаперапрацоўчай галіны Беларусі. Ёсць сур'ёзны шанец на тое, што ў 2018—2019 гадах газавая праблема не будзе больш бударажыць адносіны дзвюх краін, паколькі цана стане нашата больш разумнай для беларускіх спажыўцоў.

Сітуацыя нагадвае тую, што была ў 2010 годзе. На працягу некалькіх гадоў перад гэтым нарастаў клубок супярэчнасцяў. Глыбока трывожылі цукровыя і малочныя войны, а пачатак 2010 года адзначыўся для Беларусі такімі высокімі цэнамі на нафту, што яны не дазволілі купіць чвэрць звыклага аб'ёму расійскай нафты з-за адсутнасці рэнтабельнасці ў яе перапрацоўцы. Але затым, па ініцы-

ятыве расійскага боку, 9—10 снежня адбыліся перагаворы ў Маскве, па выніках якіх два Прэзідэнты вырашылі ўсе спрэчныя пытанні.

У той раз рэзкае паліпшэнне адносін з Расіяй азначала для Беларусі рэзкае пагаршэнне адносін з Захадам, які быў вельмі расчараваны ўмацаваннем беларуска-расійскіх адносін. Падзеі 19 снежня былі выкарыстаны для дэманізацыі беларускага кіраўніцтва, увядзення санкцый і жорсткіх заяў у адрас Беларусі па ўсіх франтах. Як будуць развівацца падзеі гэтым разам?

Імавернасць чарговага жорсткага сцэнарыя ў адносінах з Захадам не выключана. Занадта ўжо вялікі напал жарсцяў у дачыненні да Расіі з-за ўкраінскага крызісу і паспяховага ролі Расіі ў сірыйскім урэгуляванні, якая парушае планы асобных заходніх краін па адхіленні Асада ад улады. Расію на Захадзе многія ўспрымаюць у якасці заклатага ворага, і гэта стаўленне можа быць распаўсюджана на тыя краіны, якія дэманструюць з ёй цёплыя адносіны.

У той жа час не ўсё так безнадзейна, як было ў 2010 годзе. Ёсць новыя фактары, якія могуць не дапусціць адкату адносін Беларусі з заходнімі краінамі па сцэнарыі 2010 года.

Першы з іх — дзіўныя адносіны ЗША з ЕС. Калі ў 2010 годзе заходні свет быў згуртаваны, а многія еўрапейскія лідары душы не чулі ў Бараку Абаме, які адказваў ім узаемнасцю, то ў 2017 годзе ўсё інакш. Прыход да ўлады Дональда Трампа ў ЗША зблытаў усе звыклыя фарматы адносін амерыканцаў з ЕС. Мноства заяў Трампа як у перыяд выбарчай кампаніі, так і ў першыя месяцы прэзідэнцтва дастаткова непрыемныя як для ЕС, так і для перспектывы цеснага супрацоўніцтва ЗША з ЕС у найбліжэйшыя гады. Чаго варта хоць бы апошняя сварка з прычыны захапленняў Трампа ў дачыненні да брэксіту, выражаных у заяве прэс-сакратара Белага дома ЗША Шона Спайсера, які падкрэсліў, што Трамп «у свой час узначаліў заклік да правядзення брэксіту і цалкам паважае волю брытанска-

га народа». У адказ на падобныя заявы старшыня Еўракамісіі Жан-Клод Юнкер заявіў: «Новы прэзідэнт ЗША радаваўся такой падзеі, як брэксіт, і пераконвае іншыя краіны пайсці па тым жа шляху. Што ж, калі ён працягне ў тым жа духу, я сам буду прасоўваць незалежнасць, напрыклад, штата Агая або Тэхас». Дзіўныя адносіны ЗША з ЕС азначаюць для Беларусі значна меншую магчымасць скаардынаванасці ў жаданні пакараць Мінск за цёплыя адносіны з Масквой.

Другім фактарам з'яўляецца зацягнуты працэс урэгулявання ўкраінскага крызісу. Ваенныя дзеянні ў Данбасе то ўспыхваюць зноў, то заціхаюць, але ўкраінскі фактар ніхто не гатовы скідаць з рахункаў. Таму фактар Беларусі застаецца важным для спроб урэгуляваць украінскую сітуацыю адразу па двух параметрах. Першы з іх — неабходнасць праводзіць пастаянныя перагаворы ў Мінску, якія ўжо даказалі сваю выніковасць у мінулыя гады. Пошук новых фармаатаў можа абярнуцца павелічэннем наяўных праблем,

у чым многія на Захадзе не зацікаўлены. Другім параметрам з'яўляецца статус беларускай тэрыторыі, якая мяжуе з Украінай. Цяпер яна з'яўляецца нейтральнай пляцоўкай, адкуль няма ніякіх пагроз для суверэнітэту Украіны. У інтарсах Захаду захаванне такой сітуацыі, а гэта азначае, што нельга занадта ўскладняць адносіны з Мінскам.

Трэці фактар просты — у снежні 2010 года Захад згуляў у гульні па рэзкім пагаршэнні адносін з Беларуссю. На некалькі гадоў пагоршыўшы адносіны з Мінскам, ніякіх пераваг для сябе ў выніку ён не атрымаў. Ці ёсць сэнс гуляць у гульні, у якіх твае намаганні не апраўдваюцца?

Гэтыя фактары даюць надзею на тое, што ў новай сітуацыі паліпшэння расійска-беларускіх адносін расчараваны Захад абмяжуецца славазнай рыторыкай і не стане рабіць тыя рэзкія крокі, якія здзейсніў у снежні 2010 — студзені 2011 года.

Сяргей КІЗІМА, доктар палітычных навук